

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Animalibus libri I-XXVI - Cod. Aug. pap. 11

Albertus <Magnus>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Albertus Magnus: de animalibus liber I; Tractatus I

[urn:nbn:de:bsz:31-87034](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-87034)

Sciencia de aia
libus fm am
q in pncipio p
missio dimpsit
pa stam de ve
getabilibz in ho
mre natalis pphie
calca ponemz co
q corpa aialiu
dequibus loqm
ta ampxione

q' qplexioe q' caa compoe consistit Con
mixcionem em paucior elemetoz i ma
Complexioe aut sustinet hucor tam ingrae
tam caa in nutrimto Et mebroz hnt co
poez ad regien sue vite pntent ppter qd
cau vltimad partem nallibus nario de aia
libus ee congruit eo quod motibus co
pactora considerant po simplicia et mixta
composita snt i magis compositis sic sepe
ostendimz Est et elemetoz ampxio in q
plexioe hucor Et hucor qplexio in quolibz
mebroz coportoz quod ad officiu et ar
tu vite pfectu e Cum igit de aia iam
dicta sunt multa pdm pccate istus pphie
sufficiencia et de pte qualibet aie sed
de gnaco aie et na et actu eius ppo et
statuet vita q opcat alit aie fm se piaz
pdm quod no e cu corpe considerata Et
omne forma copoz aiatoz sic abaud ve
lunquit huc dicend ee tanu de corpe Et
cu corpis consideraco sic duplex pd totu
videlicet et fm mebra q totu opoia q
statuet Et nos no cognoscama nisi qudo
agnoscimz op quibus et qualibus et quot
est sicut sepe diximz oportet nos pmitte
stam de pte et mebe aialiu stam q
et de toto simul aialiu corpe Sciam aut
de mebe aialiu diuidemz pdm duplicem
consideraco ipoz oportet em mhu con
siderare diuistates ipoz mpxoe et ope
gnaco et causas am postea reddē nales
et piaz Tangemz aut mpxis decem li
bris mebroz aialiu diuistates et opoes
et anathomas et actus et gnaco et
poca i noue septibus horu am dabimz
et pphias cas oportet em pmo maxie
mebra pfectissim declare aialiu qd ho

e pdm diuisionem mebroz suoz q a
nathoma agreas di et pdm significaco
physionie et pdm figuraz mebroz suoz
et de inde qd dicitur copoes alioz aialiu ad
mebra homis pdm genaa et dras et q
omna etrogia mebra a similibus hnt or
tu mebe oportet itez considerae ortu et
pncipud pliu mbroz in sanguie hnt
omibus q perfectiora snt hys q sanguie
non hnt et tuc demu opare ad hoc pd
quemena et dras ca q sanguie no hnt
Et tuc suffi cit tradita dispoico mebro
aialiu pdm magis qia qia ipoz q est
pma pars snt de aialiu mebris p qua
stunt qplexiones et opoes et actus in
broz aialiu absq consideraco cae de aliqz
ipoz huc aut sic pda simplex caa detiano
q de gnaco e aialiu sex libros gntes i
quibus detiano e gnaco aialiu pdm sua
gntissima gna Et q omis gnaco eo omis
aut totu in quo semini e pncipio pcedit
et oportet mecalibus fieri impregnaco pd
tpa et cursu astroz Ideo oportet post ge
naco in q de ouoz et cortu et mpx
naco diueritate facere simone actus
aut gnatoz pdm mansioe locoz et mu
taco et pdm diuersta aboz et pfecto
et in firmitates corp mpxibus q accidit
e diuerstace aboz uel mansioe uel gna
comd om aialiu oportet inquire diuersta
aialiu pdm pugnias et amarias et in
marias nales aialiu ad mure et plectias
et plectias snt soliditates ipoz Et tuc
de inde inquire modu et pncipud gnaco
aialiu perfectissim quod e homo et tam
tangere impedimenta gnaco eius ut
ad comparat ipus om aialiu gnaco de
tinentur et tuc tota e detimata diuisio
aialiu pnes mebra et gnaco aialiu
et actus absq cae consideraco qd sit in dece
libz ipoz snt Sciam aut ptem snt mebroz
aialiu qplebimz in noue libz ita q pmit
temz in vniuersali que cae et qoz assignande
snt om aduerstatio mductio de mebris
aialiu et de inde tangemz cam om mebr
constit et distit et qplexioe cor Et de
inde tangemz cas pphias mtiroz mebroz
et nam ipoz pdm diuistates omes gnt
ipoz Et sic amebz transibimz ad assign

das cas gnationu aialiu et spermatid
corp magu Et hinc qumtes inquisitiones de
virtutibus facientibus et formantibus aialia
fm aiam qd p corp et qd onancia qd
gnatōz hnt equocam Et cōter hys tan
genus causas onanciu et onoz p d m oēs
suas diuersitates quas hnt et hnt aduēp
causas gnatorz inqrentes pmo cas gnā
cōis p foz aialiu p d m diuersitate sexu
et multitudine et paucitate filioz Et
tandē cas accidētū gnatorz assignabimz
p d m diuersitatem vate et colorz et huius
nāliū accidētū Cōter aut hys sub m
feremz inquisitiones de toto sil aialis corpe
tam p d m genus qd p d m p d m aialiu nob
notoz Et p d m genus quide cas assignabimz
p d m p d m onanciu et p d m onanciu aialiu et
de ea perfectōis et imperfectōis cor p d m
opera aie qd p d m potētiā vite pnt t
mmāi Sedm p d m aut querez de hys q
sunt grossibilia p d m omēs volatiliū nās
et p d m et de natalibus p d m suas p d m
et deceptilibz p d m nās et mores cor
q d m de p d m et mores p d m vel
de hys que gēnt ad ipis sicut lacerte
et cōcedille et drarones et in sine p d m
bimz suam totā mēdāte vermilū
et amiloz p d m omēs suas q nobis note
sūt diuēitates licet ei m hys multa opor
teat sepe cad dicit in iudicāto vtile ee
legentibz de hys cū studio intēde ut et
natē aialiu melius sciāt ideo i p d m
et per nomē augetur aialis nā dēscribi
ut et ea quae nonā vel tacē in qm
de aialibz loquētes uel forte p d m noā
grecā uel arabicā p d m uelē sciāt
qm sublatā notāte eed corpd aialiu de
scribunt p d m Sic ergo 26 libros qd
capitula p d m p d m p d m et
ordmē totū qm p d m p d m ad
dentes hys q ab aple bñ digesta sūt libros
septem Sequi talū p d m
**Capitulu 2m de quibus pau qd p d m
p d m aialiu et q d m p d m ad m uerū
aialia p d m p d m pau aializ**

icamz ergo incipientes quod mē
aialis est inquit diuidit et ex
quo integrat et p d m corpus

et per quod exerceat opacoēs aialiu
p d m quod aialia p d m Est igit mēbrū q d m
aialis in quod cū diuisū sit corpd aialis
non diuidit m fōmā mēbrū aialia et m q
incipit opacoēs corpd aialis et hoc vocat
mēbrū simile quod solidū m aiali mēbrū e
p d m et hoc e quod diuidit diuisioē eti
que e diuisio qm qm videt omēs p d m
diuidentē hnt nomē et rōnem diuis
vi grā p d m e mēbrū caro os medulla
nervus vena corda cartilago iō hūoi a
quibus incipit composē corpd aialiu h
em hōc mēbrū p d m quēda elemētū
m p d m et hūoi p d m tamē ab hys nō
se incipit composē corpd aialis sed po
tius ab hys et ab hys q d m p d m quod
p d m elemētū et p d m hūoi p d m
tius p d m p d m hūoi q d m de opacoēs
corpd aialis p d m quod aial e Corpus
aut aialis e quod d m corpd organū et
nō quod d m e m p d m sibi p d m
per hoc aut similia exerceat quēda etiā
aie opacoēs sicut p d m et motus p d m
uū et motus per cordam et tactū per
carne sicut hūoi et sustentatio p d m
et hūoi hoc igit e p d m mēbrū quod p d m
aut homogēnū m p d m vocat mēbrū
aut p d m p d m et homogēnū op d m
entrogē et hoc e mēbrū p d m mōdie
quod organū vocat vel organū quod
composē m fōmā mēbrū ex p d m
sicut māz et p d m caput dōrē et p d m
tū et similia hōz em quodlibz op d m
ex carne et ossē et vōmē et nervus
et cordis et cōis hūoi p d m exerceat
mūltz aiales opacoēs igitur quēda p d m
corpd aialiu dicit nō composē et ille
sūt p d m q d m in partes p d m i fōr
et nōie et rōe fōmē quāsdā quibusdā
sicut p d m quis carne uel fū p d m
in multa fū p d m et partes q
omēs in fōr et nōie et rōe sūt similes
quēda quibusdā et quēda p d m
op d m et sūt q p d m i partes dis
similes quāsdā quibusdā dissiles dicit
fōmā et nōie et rōe p d m māz q nō di
uidit in multas in multas māz et fa
cies q non diuē in multas facies.

Aliquid autem aliquid hinc dispositio partem q
 parte no hnt tamen qe nome parte hparte p
 vocatur membrum quoniam super omni parte hoc e
 quod in se continet multitudinem et omnes
 quando partem partem ad singulos actus
 aliam partem aut multas vites exantibus p
 parte caput et hec membra de nio omni parte
 dicitur et partem caput aut hnt autem ad au
 diend' oculos ad vidend' et distinctiones cel
 laz caput ad omni magis estimand' meo
 rang' linguam ad gustand' et vocand' os
 ad aliud gremend' dentes ad conterend' et
 multas alias hnt huius partes officiales q
 tamen omnes desunt sensibili aut p aiale
 spem vites potentias exercent caput
 igitur et huius similia no e tm pars cutis
 gema corpus aiale p eam membrum vte
 vilitatem quia gremens in se partem copo
 tarum per quas ad caput suab per fiat
 opacoes vites Sed attendend' e q membrum
 dicitur dupliciter aliqui et membrum dicitur diu
 sione q stat impo dicitur em agere noie
 quod e memmemus quod latine sonat di
 mensionem aliqui aut accomodato vtu dicit
 membrum in quod e pma diuisio corpus aiale
 et tunc dicit membrum in quod pmo dicitur corp
 et vtm vltius dicitur in multa pila et dis
 pila et sic vte membrum pmo noie vocat
 et hoc mo partem diximus caput dicit membrum
 vte et pes et manum tam minor que est
 sola manus sine braco q maior q e mag
 cu braco et pede adma em hec dicitur me
 bra omni parte et hnt in se partes alias distes
 sicut pes pecten pedis et calcaneu et di
 gitos et pectus plurimas hnt partes distes
 et huius alia ad hoc aut omnes partes dist
 tes in suis partibus p compate ex hys q
 sunt ptes in partibus sicut mag q pparta
 est ex ambibus et nervis et ossibus Sed
 ergo hinc mod' ta p gna partem meo pib
 aiale perfectio et qn partem aiale ad
 invicem ptm similes aut distes atten
 mas opacoem aliqui in figuracoem membrum
 distes sicut an gra di q naves saphra
 ma ptes snt natus socrat' et sicut di
 alu q oculi estulapi ptes snt oculis appal
 limo et vlt' loquido aiale compaco ad
 invicem q fit ptm membra aut partem
 membrum in sba aut p opacoem qile e m

aliqua membrum hinc In substantia e
 membrum quedam partem partem et quedam
 partem partem ab invice partem
 aut aliqui partem in membrum pti et aliqui
 partem in membrum distes et sicut est de dis
 crepancia partem partem membrum sicut et dis
 sicut sicut dicit q homo et equus partem
 et membrum sicut q sicut caro et nervus i
 quibus homo et apis no partem p distre
 pant et de membrum distes dicit q ho
 et leo partem in hinc oculos sed distrepat
 in hinc cauda qm homo no habet cauda
 leo aut habet et huius sicut opacoem mlti
 mode sicut dicitur hinc habet pellem le
 nem leone vltiam et tristidme hinc con
 etiam et hericium sicut et ptes sicut qua
 mas in hinc aut membrum e partem
 et distrepancia alu multas modis p pe
 nes quantitate aut qualitate aut sicut
 membrum aut actionem aut partem uel aliqui
 hinc et ptes omni hnt compacoem partem
 do aut distrepando Si em membrum quata
 tas attendit partem lupo et lupo in
 magna ampliacoe aculoz et i eod distrepat
 ab aliqua parte et hinc et hoc e ptm
 partem gremia Sedm quata aut distrepat
 que e nio membrum partem partem mlt
 ta cu homo i nio pedu et dicit i eod
 a gmbus arancas et vermid qm quod
 illoz hnt pedes octo quedam aut dicit
 et quedam p Sedm qualitate aut quent
 et dicit moloce et ceteris qualitatibus que
 snt partem aut partem qualitates
 aut nales partem uel partem mlt
 sicut dicitur leone e calide tunc et pis
 tes e camid frigidaz In sicut et sicut h
 opacoem sicut dicitur comitancia e ele
 phant' et sicut et homo in hoc q
 mamille corp p mpectibus apoz et
 i eod distrepat a vacca et capra et
 oue q hnt eas ptes mpositi parte ve
 tris sub corpis et vlt' hinc qm dicit
 a cane et lupo qui per tota vte lon
 gitudinem hnt ptes mamas Compaco
 et hec fit i membrum actione sicut distre
 pant elephas et equus et hoc q elephas
 ptingnat aure sua et caput et tenet

hoc quod in pugnat nare sine naris p
munda q non facit equis aure et nare sua
Et sicut dicitur agrestis q pugnat uno per
emissionem stercoreis quod non facit leo uel
asinus in passione aut sit huius comparatio sicut
in oculis herodij et vespertilionis que discre
pant in passione lute solatis et penes dros
modos multiplex est comparatio in membris
animalium Sic enim dicitur q caro vniq alio
assilatur ossi alio et sicut e in partibus ita
e in toto sicut dicitur q equis assilatur quo et
similiter vniquodq quod e de nio alioz ge
neris alioz quicquid in for vna et pe
Et hec est sicut dicitur q q est quicquid
in partibus omnibus et discrepancia eadem est
in toto Et quedam p no quicquid sit sicut
hanc differenciam part et totus et sic dicitur
itas sicut discrepancia part e alioz penes
augmentum et diminutionem membrorum que sicut
no quidem vna spe animalis sed vna que
quid Genus aut dicitur sicut animal genus aut
piscium qm vniqz istoz qmnet multa genera
sub alterna et spes In aibus enim sunt
multe spes reducibiles in vno genere quod
animali subditur generi Et in partibus similiter
sicut piscis quomodo qui multas habet
spes ad tamen sub genere piscium qmnet ho
vid enim omni genere tota multitudo membrorum
differenciat p generas et quicquid partes
que sicut membra sicut dicitur sicut per co
lorem aut figuram hec enim quicquid qmnet
sicut magis quibusdam sicut magis Et dicitur
ficant etiam in his in multitudine et pauca
tate et puritate et magnitudine Et ut
vli dicitur in augmento et diminutione sicut quicquid
que aut discrete Si enim qualitate huius
attendamus quedam sunt molles carnes et
quedam dure carnes sicut et in partibus membris
quedam sunt molles et quedam dure et quedam
hunda et quedam sicut Et multe sunt alie dicitur
partes membrorum quas in anathora in suis
exemplis sicut q quedam animalia hnt partem
sive rostrum et quedam non animalia aut hnt
partem hnt eam longam sicut cyromia et
quedam hnt breue sicut partem et quedam hnt
multas plumas sicut falconum genera et
quedam paucas sicut strucos Et vli qd
hnt alia et alia membra ab invicem hoc

est p se manifestum e ad sensum et q
hnt cristas galatas pro galatis in capitibus
suis sicut gallus et gallina et quedam no
hnt sicut aquila et multa alia genera animalium
Et quedam hnt cornes et sunt usita et
quedam non et quedam hnt scroas sive ubas
a collo dependentes sicut equus et quedam
no hnt sicut homo Et vli dicitur me
bra ex quibus copiam membra copiam ad
lud aut erunt sibi ipsis eadem in figura et
for indueris animalibus aut dicitur sicut
contrarietatem augmenti et diminutionis
nam magis aut minus sicut augmentum
et diminutionem dicitur Quodam enim animalia no
hnt ipsas partes quas dicitur eas in aliis
in forma et diminutione et augmento quicquid
et sicut quicquid partem in quo accedit
vni ad aliud sicut sicut et dicitur sicut
partem sicut forma et os Et sicut partem
unguis et ungula q vocat solular q
vel vacce et alioz sit hic quicquid ad
actum et operationem sicut partem manum
in homine ad partem membris in quo e unum
animalis et per quod vivat se et defendit
sicut sicut omnia in quibusdam et dentes in
aliis et in quibusdam pedes Aliqui aut
attendunt hec comparationem incooperantibus
a notumeto vni sicut partem partem
in aibus ad quicquid in partibus Sed hnt
ergo modum dicitur q vniqz membra animalium
ad hoc aut differenciant sicut sicut
sicut dicitur sicut quedam animalia hnt in
bra in seipis que quicquid in figura et actum
sed dicitur sicut sicut sicut mamille quicquid
animalium sicut in peccore et alioz quicquid
animalium sicut in ventre sub rostris et intra
membra que sicut dicitur e assilant sibi in
differens alibus existantia sicut quedam mol
lia hunda sicut sanguis pinguedo medul
la pomata et humores que sicut hunda et
cava et cerebrum q sicut molles Et quedam sicut
sicut dura sicut ossa conques et porci que
sicut sicut et dura Et vena et nervus
et cartilago que sicut dura Inter hunda aut
quedam sicut hunda sicut omnes differenciam sicut
aquositas sanguis quedam aut sicut hunda
sicut differenciam sicut nalem et desiccant
q p mittant ab illa p fletum sicut et

pinguedo alia q̄ sanguinem vocat̄ medulla
 sperma et colera et lac in om̄i al̄i quo p̄tri-
 bat lacte et caro q̄ mollis ē q̄ diu ē mor-
 tuta n̄ali Et alia que quēnt̄ mēbris nōiāp̄
 et similia hys sūt ille p̄ad spēs q̄ sup̄flui-
 tates vocant̄ sicut p̄leuma purgatiō per
 naros et id quod agregant̄ ex sup̄fluitate nu-
 timenti an ventre vāgente ad secessū et
 investa q̄ receptaculū ē v̄ me h̄ec et oīa
 mollia et hūda sūt quā diu sūt manent̄
 indissolubus n̄alibus ip̄o Sicca aut̄ et di-
 ra sūt sicut nervi et cūis et vene et
 capilli ossa cartilago unguila cornua et
 om̄ia ip̄s quēnt̄ non cedentia tactu
**Capitulum t̄tū de d̄o aīalū p̄ncēs regimē
 vite in mansione et motu**

...
 d̄us eā compāctis alū p̄m
 quēnt̄ ad d̄am accipit̄ al̄
 q̄ non in mēbris s̄d in corp̄e sūt
 vite in op̄atib̄ et nutrimento et h̄itacōe
 et motu In hys em̄ consp̄it̄ regimē vite
 alū p̄ncēs igit̄ regimē sūt quas d̄vīnq̄
 hic m̄compēndio et p̄ncēs corp̄is aīalū p̄
 quas op̄endit̄ p̄ p̄m̄p̄m̄ imp̄cedit̄ cā
 In f̄eūis aut̄ om̄ia gēna h̄orū op̄plicabim̄
 et quēnt̄ ac d̄it̄ eis p̄m̄ m̄dos d̄vīp̄s
 corp̄ et regimē sicut op̄atōm̄ p̄m̄ figurā
 corp̄ d̄it̄ aut̄ de hys que d̄nt̄ regimē
 vite q̄ quēda sūt aquosa quēda agrestia
 aquosa aut̄ d̄it̄ duob̄ m̄ōis aut̄ d̄it̄
 aquosa q̄ mansio corp̄ simul et nutrimentū
 ē in aqua s̄d manēt̄ in terra D̄ hoc aut̄
 quōs nutrimentū et mansio sūt maqua d̄
 t̄nt̄ duob̄ m̄ōis aut̄ em̄ sic manēt̄
 aqua et sic m̄t̄ quod recipit̄ aqua
 t̄nt̄ corp̄is sicut ad refrigerand̄ calōis et
 cuōmant̄ eam sicut aīalū spirantia rea-
 piūt aerem aut̄ non recipiūt aq̄ m̄t̄
 corp̄is sicut ad refrigerand̄ s̄d p̄t̄ modū
 nutrimentū tantū ut sit tibi v̄ficulū q̄
 dam sūt quōs mansio et nutrimentū sūt
 aqua et recipiūt aq̄ m̄t̄ corp̄ et cuō-
 mant̄ eam et q̄ carent̄ ea n̄quē v̄v̄
 sicut aīalū spirantia nō v̄v̄nt̄ interceptō
 angelicū Et h̄c videm̄ in lucas et s̄n̄
 one et m̄l̄is alijs p̄p̄ibus qui moriūt̄
 intercepta et ab eis aqua eo q̄ nō refri-
 gerat̄ corp̄ calō Quēda aut̄ sūt quōs mā-
 sio quēda et nutrimentū est maqua s̄d

non recipiūt eam in t̄nt̄ sicut aduentat̄
 s̄d ad m̄t̄ionem tibi tantū sicut ostrea et
 multa ḡna concupiscit̄ Quēda aut̄ p̄ter hoc
 manēt̄ et nutrit̄ maqua s̄d capūt̄ aerem
 in t̄nt̄ sicut aduentat̄ et p̄nt̄ et ḡnant̄
 extra aqua sicut greca vocat̄ andros et cen-
 t̄caet̄ et alijs quā greca vocant̄ anzar sa-
 lias et illa que nō h̄nt̄ pedes sicut grece
 nōm̄ata andros apud nos aut̄ multa sūt
 talia sicut merguli et auis nigra q̄ vo-
 cat̄ coruus aquaticus et multa alia Nā
 om̄ h̄orū nutrimentū ē maqua et nō p̄nt̄
 v̄v̄ere extra aqua s̄d non recipiūt aq̄
 in m̄t̄ōra sua nisi p̄t̄ modū q̄ d̄vīnq̄ Et
 aut̄ ad h̄c p̄ter h̄ de ḡne corp̄ q̄ sūt a
 quatica q̄ mansione et nutrimentū habēt̄
 maqua s̄d nec aerem nec aq̄ in t̄nt̄ sicut
 recipiūt nec extra aq̄ diu v̄v̄nt̄ sicut
 sūt quēda ḡna vermic̄ et m̄lapedid̄ q̄
 de aqua t̄nt̄ p̄stator̄ rectib̄ sicut p̄ter ex-
 trahim̄ et que vocat̄ aples amalachi et
 mas halifim̄ et sūt quēda ḡna concupiscit̄
 m̄m̄m̄o Amplius aut̄ v̄v̄m̄sile gēn̄ aīalū
 d̄vīd̄t̄ q̄m̄ quēda aīalū sūt marma et q̄
 fluminea et quēda stagnica et quēda pa-
 ludinosa sicut paludosa sicut rana et al̄ q̄
 greca nōt̄ charachos et est quēda gēn̄
 ranicū temlentid̄ m̄dor s̄d habens in
 ventre croccas maculas et non clamat
 nisi post q̄rtid̄ horū diei q̄m̄ pl̄ est ferunda
 Sicut aut̄ d̄vīnq̄ de aīalibus aquaticis q̄
 differēt̄ m̄t̄cipiēdo aq̄ in m̄t̄ōra sicut p̄-
 ecta differēt̄ aīalū agrestia q̄m̄ quēda rea-
 piūt aerem in m̄t̄ōra sicut sicut illa que
 vocant̄ auclancia sicut h̄m̄b̄ et am̄ia a-
 grestia pulm̄ h̄nt̄ q̄ pulm̄o ad hoc crea-
 tus est ut sit v̄v̄clabid̄ cordis et refrege-
 rā p̄ccōis et cordis Et quēda aīal̄ nō
 recipit̄ aerem p̄p̄ōm̄ manifestū in m̄t̄ōra
 sicut licet recipiat̄ ip̄m̄ p̄p̄ōm̄ oculōs t̄nt̄
 tamē vita sua et nutrimentū sit sup̄ t̄ra s̄d
 apes et vespe et alia alia argosa volantia
 Non aut̄ vocat̄ rugosi ideo q̄ habet̄ ru-
 gat̄ amiloz̄ incorpare suo ant̄us aut̄ pas-
 t̄us h̄c em̄ nisi imp̄ōis rugato sicut
 recipiūt aerem non p̄narent̄ volantia
 et capta q̄m̄ m̄ter̄ manū tenent̄ et ista
 sūt ita agrestia q̄ n̄ p̄nt̄ v̄v̄re aut̄ nu-
 triri maqua Et aut̄ que d̄vīnq̄ sup̄ius q̄
 h̄nt̄ vitam et nutrimentū et mansione

in aqua ita sunt aquatica q̄ recipiunt
aq̄ maīs in mētē suis sū et m̄p̄ sū a
grēta et sū quōdam quāsi media in tēra
que quidem p̄mo vūit in aqua et p̄t
extra eam et demūdo mutāt in fōma
et figura et tūc vūit extra aq̄ in tēra
sicut aīal quod p̄mo dīd generat̄ in aqua
grēta vocat̄ ambidos cuius fōma mutat̄
fit oēs aīal quod vocat̄ a strax et tūc
egredīr a flūmē et vūit in tēra ap̄t
nos aut̄ t̄ aīal illud quod maīs p̄mo gn̄
opous ranao magno capite et longa can-
da que paruas h̄t. cuius randa decedit et
gn̄ant̄ ei quatuor pedes et tūc egredīr
et fit rana agrest̄ et anq̄ h̄at pedes
morit̄ q̄n extrahit̄ de aqua Et h̄is alia
oritur alia dīa q̄n quōda p̄ fīpā mānciā
et fōma vna et figura sicut homo et eq̄
aīalia perfecta quōda mobilia sūnt a fōr
i fōma sicut rana aquatica de qua ita dic-
tū ē Et sicut crūca q̄ p̄mo ē vermes m̄
tipes et p̄ca q̄trahit̄ se et putrescit et
mutat̄ volatēlem vermem h̄ntem alas
pedes longos Ad huc aut̄ aquaticorū fīp
orū in fōr et figura quōda sūnt mānciā
in mobilia p̄m locū et illa necesse est
ēē in aqua in qua motus aque apportando
nutrimentū supplet̄ aīalis in mobilitatem
et itō aīalia agrestia non p̄t in mobilia
p̄m locū q̄n in illo loco neq̄ h̄nt q̄tē
nutrimentū mouere aut̄ vehere ad ip̄m
Quōdam aut̄ aīalia fīpā p̄m locū vūit
in aqua p̄tē em applicata nutrimentū
vndat̄ super ea sicut genera halizim
grēta vocata que sūnt gn̄a ostracorū et
conchilid in mobilid et quōda gn̄a can-
che quod nascit̄ in m̄tiori spongie mari-
ne et non mouet̄ nisi per accidens mo-
tu spongie Et ad hūc gn̄is videm̄ con-
cha que mibicans vocat̄ Suis signū est
quod non descendit v̄m̄q̄ ap̄tē ad ap-
plicat̄ nisi aliquid cogat̄ ap̄m violenter
tūc em̄ per contractōz et dilatōz que
motus ē om̄s aīalis conat̄ redire ad
lapidē sicut compūato frangit̄ et se-
p̄nt̄ eam alapide oppmētatores quōd
em̄ aīalia sūnt applicata ad p̄tē aliq̄n
sed sepe rā ab ip̄a q̄n querūt et venant̄

ip̄a nutrimentū sicut genus halizim sū
conchilid quod vocat̄ grēta alacchurrit
et sūnt conche longē ap̄one et cōtrac-
tione conchur se mouēt̄ et post p̄stid
ad p̄tē reuertentes p̄ter cōtracōm im-
p̄tū fluctū maīs Ad huc aut̄ mobilia p̄
m̄bra differūt aīalia per que m̄tūt ad
motū q̄n natalid quōda natat̄ p̄ modū
capitis sū sicut malactie genera et cod-
mō mouēt̄ gn̄a karabo quod ē locusta mar-
Quōda aut̄ ambulat̄ pedibus in fīlido aq̄
sicut gn̄a canchorū multipedid licet em̄
p̄m nam̄ sit aquosid aīal tamē ambulat̄
Et aut̄ malactie om̄e m̄tūs durid et
cōtūs molle ut sēna polipo et kalmare
karabo vero est genus mollis testis tes-
te sicut locusta maīs et canter de h̄is
fēils dicitur quōda aut̄ genus aquati-
corū ē q̄m̄ue vadens super pedes sicut
ē lupus maris et quōda ē repens Et
ad aīal ē q̄ facit v̄m̄q̄ maīs sicut repes
ambulas et vadens ambulans ambulare
aut̄ h̄t vocem̄ mouēt̄ sicut vides p̄stēs
multos repens ambulas p̄ aq̄ et aqua
pedibus ambulare et m̄p̄gere se per
eam sicut q̄n ambulat̄ super t̄ra q̄n ad
ranaria mouēt̄ m̄tā v̄m̄q̄ pede postid
se i p̄m̄git et similiter facit q̄n natat̄
in aquis Quōda aut̄ repens super ventē
sicut ē reptis vermū tam aquaticorū
q̄ eam t̄p̄tū Gn̄aliter aut̄ om̄e aīal
genus sūe h̄at cōpales alas sūe p̄na-
tas Vespertilio em̄ habet pedes et ambulat̄
Quōda aut̄ aīal sūnt valde delidū p̄d
ata q̄ vulgāter dicit̄ nō h̄re pedes et
q̄ h̄nt pedes malos sicut v̄m̄q̄ q̄ d̄aus
bone ale et quēdāz aues ap̄lant̄ ei q̄
videlic̄ sūnt bone ale sūnt eam ei similes
in hoc q̄ sūnt malorū pedid dicit̄ tamē a
ucanna q̄ iam vidit̄ auem̄ immorē quod
sit vespertilio et erat degnē vespertilioms
q̄ q̄n cecidit̄ super t̄ra cecidit̄ sup̄ alas et
hoc arabice vocant̄ albasit̄ et vacallat̄
in motu ac si careat pedibz hoc aut̄ ge-
nus vespertilioms habundat̄ in t̄ra mā
in d̄mate septimo om̄es ei vespertilioms
t̄re n̄e optime volant̄ et q̄n cadūt
m̄tā cadūt super alas expansas et

et non hnt pedes sed mcaud. quada si-
 guram hnt pedu sine cruribz et mcaud. ale
 hnt quada unguis acuta sup q cadit et per
 q se tenent q adherent pccibus Vespilio-
 nes aut que p m qto climate mris q sic
 mmois latitudinis hnt quide pedes sma-
 los et debiles ad ambuland sicut et hircudies
 Corp aut que snt debilit pedu quada appnt
 per totu annu omi tempo vel m maiori
 pte am quod vero no appnt nisi uno tpe
 am post pluuiam m fine estate m augusta
 cu sol est m leo Et est qda spes hircudis
 q grece vocat ut dicit auicena abroychay
 quada aut vocant eam diractis hoc em
 genus hircudinis i eod mense apparet et
 destruit et genus huius auis e valde raro
 sicut em no apper m tpe am i n set spaco
 vni mense Et id no bn pt sru gnao
 ipius sicut et pithis qui vocat apud nos
 balpa que no apper n mncipio veru usq
 ad comtra et tuc morit adhuc aut mo-
 di amu diuersificat et alioz aialiu aliter
 snt opacoa et regmen vite quodda em
 e genus quod e aiale et gregale semp ad
 multas pacoa sicut sturny et auis q gmit
 ab m mltatoc vocat dicit Quodda aut snt
 que sepant ab alijs snt spca auis q sibi af-
 simulant in forma et conferunt ad aduocand
 gnaois sicut aquilaz gla et accipitrid h
 em solitant perse et hec non tantu accidit
 m auibus sed et m alibus ambulatibz et na-
 tantibus Quodda aut snt m media mter h
 qm aliqn aggregant cu sibi sibus et aliqn
 segregant ab eis sicut anseres grisei et albi
 snt omnia gna sua et grues hec et aialia
 tpe pullos sepacim volant et m hyme q
 gregant de aialibus aut solitac manceabz
 aliquod e aiale quod mcaudatibz homi ma-
 net et quodda manet m pago hoc e m de-
 serto vel m siluis et fugit homi hntacom
 sicut strucio dices aut cu socijs manabz
 no manet ad alijs nisi quibus gntant i
 gno sicut palubi et grues et auis que
 grece kolz vocant Est aut apud nos
 sturny dices aut q hnt aduocos et
 acutos ungues non pnt hntare ad ali-
 quibus pacoa suos ppter va et ferocia
 suam h aut gnomit multas gnilus ppaud

quia et illor aliqui congregant et alij
 segregant Congregant quada sicut allee
 et delfim et quod dicit grece domede et
 thobandi lamedech et amia homo aute
 licet naturaliter sit aial gregale et aiale em
 coerret vtrunq opacoa Aliqn em e solg
 ppter felicitatem q contemplacois aliqn aut ad
 multas m ciuitate cu quibz no adqrit feli-
 citas aialis Solus quide gaudet homo dno
 m ciuitate aut bono hnta lecta amitate se
 aut aial vacat quod ad ymitacois ciuitatis
 amio opa sua refert ad omi et agit vna
 actionem ad que bonu ptinent Nec tm
 omne aial gregale cu socijs manes talem
 facit opacois in vno collatam de hys aut
 q m vno conferunt opacois e homo apis et
 vespa et formica et grus Sed m gruibz
 e m m manifestu quod m alijs qm grues
 non conferunt m vno aliq opacois nisi aut
 vigilie et ordme volatoz aialia aut alia
 mducta conferunt multa m vno gntate
 negocior et aboz coquibus qm gntat
 vtilitati hoz aut q se gntant quoda re-
 git rex cu obedunt sicut grues et apes
 et homines qta em hnt regem et pncipe
 solitac tra se vtilitate qm quoda aute
 gregalud non hnt regem sicut formica
 et locuste que p turmas egredunt q cordi-
 tor sicut vniunq corp perse gnta se
 cura qis et vrbantaz Sic et mter hoies
 est duplex vrbantaz regni videlicet qd
 gntat vni gubnand et aristocratice et
 cymacraae q p vrbantates gnta pluibz
 p q gntat gubernant adhuc aut differit
 aialia m h p quoda manent cu socijs suis
 sibi m specie coformibus manent ad i regi-
 ombus suis si tpe snt m vno et eud mod
 sicut leo cervus et passer et aquila qd
 aut abscondunt se per tpe aliquod anni et
 p illud ad loca sua reuertant p vno
 et vna et acoma et glis dices aut adh
 differunt m regie sui alii sicut et alia alia
 qm quod comedunt carnes sicut aquila et
 volat quod aut comedunt gna sicut colu-
 baz gna equis et asina quoda aut gntat
 vtrunq sicut coruus et coruus et pica
 Quoda aut aialud hnt gustabile qd p
 apis que gustat mel et ad dulce pte melli
 Et aranea q gustat hirmarem mustarq
 alioz vermid et quod vniut de venatoz

puissimam pascua et fugiunt illos Quaedam
autem animalia sunt regnum suae ante sus venia
cibus per insidias aliorum animalium atque per violentiam
quam inferunt sibi deo quod capiunt in finem
Quaedam autem prudentia quae accumulante plu-
ribus quiescentem in finem sicut formica et in-
motamus in alia contra mensuram pudent
sicut cicada et passer Adhuc autem quedam hinc
habitaacula in quibus non solum pullificant sed
etiam gemitum hinc auspicio comodo vite post
laborem venationis sicut talpamus et for-
mica et vulpes et apes Quaedam autem nec de-
hinc hinc hinc sollicitudinem sicut musta et
multa rugosorum animalium Ad hoc autem perferuntur
animalia quatuor pedes hinc quedam pter-
pant prudentia domus et quereunt hinc hinc
non quidem quas faciunt sed ante ipas in
greditur hinc hinc in rimis lapidum et
piscium et tauris et malis locis angustis
stellis lacertis et serpentibus genera Quaedam
autem habitant super terram non desunt etiam solli-
tant hinc hinc sicut avis equus et canis et
similia ista Quaedam autem magis prudentia
faciunt sibi foveas non tamen hinc hinc sed
etiam foveas ciborum suorum quiescentes ad quae oportet
predas suas sicut aranea multae et
apes Quaedam magne et quedam non curant de
talibus amplius autem quedam apes ad venia-
tionem movent nocte aut quia lumine solis non
sustinent ut vesperilio aut quia timet in
cursum aliorum animalium aut forte propter vitium
istorum et idem acquirunt sibi victum de nocte sicut
bubo noctua meteoras et vesperilio Quaedam
autem ad opera movent die sicut homo et locus
non habitatis Agresta fere omnia die abstan-
dunt propter timorem hominis Si autem ad mores
hominum regnum vite animalium tendat tunc quaedam
sunt domestica omni tempore sicut homines propter
intellectum propter hinc hinc et talis est natus
et est gurgulis et civibus nec vita sua salvari
patitur si non habeat foveas domestica et hominum
qualescunque societate Si qui autem homines sunt
silvestres sicut pigmei non solum omnia et
candem hominum nobiscum sunt homines deinde sicut hinc
aliquid hominis in quadam deliberatione et lo-
quela Quaedam autem sunt silvestra omni tempore nec
domesticantur ad plerumque sicut lupus et turtur
quae grege solum aliquos foveas vocat quibus
etiam videmus lupos captos et turtures et
comedentes cum hominibus tamen non omnia

naturae suae opera referunt ad mansuetudinem
et domesticationem et idem magis domesticantur perfecte
Aliqua tamen turtur magis domestica quam
lupus Quaedam autem agrestium citissime dome-
sticantur ut elephas sicut in scripturis libris
patet obediunt enim liberant se a periculo horum
et est domesticus ad illud oportet autem sicut
quod omnia genera domesticorum animalium et velut
etiam agrestia sicut homo equus porcus ovis
caper et canis Adhuc autem est dicitur alia
ad societatem velata penes vocem et non
vocem quam quedam emittunt voces significas
aliquae gurgulis sibi animalibus et quedam non
vocant sicut autem que vocant quedam rugunt
non formata voce sed una continua voce suos
demittunt affectu sicut leo equus et bos quod
autem non adhuc autem ad formandam vocem quod
formant adducunt se acceptus quas hinc sicut
homo et pigmei et quedam non faciunt hoc
sicut multitudo vere tota aliorum animalium Ad
autem corpus quod est cogitativa formant voces
quedam sicut succubentia dicitur autem succubentia
acceptu autem cadentia et motu ad naturam
in finem sicut pigmei qui non sequuntur rem
loquere sed nate in finem homo autem non
succubent sed sequuntur rem Ideo dicitur in scriptura
deus optimus quibus quod cetera animalia pro
hominibus magis facta quam agentia libere quod
autem animalia sicut taurina et munda sicut for-
mica et turtur et animalia alia prout Quaedam
autem sunt ceteris multe garrulitate sicut pro-
ta sturnus et quedam istorum sicut musta ca-
nente pulcro sono sicut phylomena et
alauda et ceteris quae moventur Quaedam autem
non canunt sicut aquila dicitur autem avis quod
omnibus vocantibus accidit quod accidit
propter horum solum quod sunt multi sicut et
multe garrulitate tempore suae coitus sed non
verum est decepte dum sunt in actu coitus sed
de tempore desiderii coitus ante accidit et co-
tinua hoc desiderium maliquibus usque ad de-
ductionem pullos sicut in phylomena quae
cantat quae incubat ovis suos et dicitur
aliqui phylomenae quod sua ova non sufficiunt
si super ea cantaret et hoc puto esse
verum quod sunt leues et calor electus sicut
metalibus animalibus facit in eis cetera rationi-
ditatem et desiderium gaudij et calor talis
mors incubant vel prius magis est vi-
viscatus quam alius homo tamen licet ta-

1
ceat accedens ad coytid et indolens coy-
tus ppter verecundia tamē ante hoc lecta
tantat et ludit et signa ostendit motione
Amplius aut regimior vite alia differet
et ptem opacom ad locū q̄ facit in hntae
Quā auiū nō domesticarū quēda magis in
hntant agros plānos sicut curtur et quēd
magis sunt montane sicut cupupa auēd
cūa sūt multi coytus et aspidue pullificarū
sicut p̄dices et galline et colūbe quēda a
sunt mūde et caste nō coēntes nisi semel
in anno sicut auiū que grece quēda ḡtoredon
dicitur latine aut coruus et enq̄ et palūbq̄
qui quasi p̄rens lumbis sic vocat̄ sicut e
contra columbus quasi colens lumbos ap-
pellat̄ Aquaticorū cūa aialud de quibus su-
p̄ius fecimus mentioz quēda sūt p̄ba pela-
galia et quēda vndalia in medio vndarū
natantia et quēda sūt ripalia hntantia in
ripas et quēdam sūt petrosa aut petros
adherencia aut sub petris quiescentia et
h̄ quēda sūt regnia aliud p̄ccatē nō vio-
lantū quēda aut sūt contra p̄ccatē
multū ledentia et cōrūpcentia quēda et
sūt multū impetiosa bellicosa et quēda
p̄ctus suos refrenantia multū dico autē
bellicosa impetiosa q̄ impetū faciūt et in-
vadūt ad mē aial transiens p̄ se et defendūt
se cū om̄i dēntē sua ab om̄i ali quod ī ferreis
nocimētū sicut aper pluestris qui aquibud
lūbalz vocat̄ licet nō sit lūbalz efficiētia
aut sūt aialia q̄ strarū hūz fauēt nlla
invasione aialia neq̄ se defendentia ab in-
vadentibus sicut lepus et camailz alia a
alia diuersifican̄ per om̄es inductas mōs
cūa per p̄tes multas modorū inductoz
Quēda aut sūt mansucta pauca ne et in
nō sūt multū insipientia q̄ b̄n p̄cipat̄
nocimētū sicut vacca sed t̄ranz feraz
et et vacca et quēda sūt vana et ī-
sipientia nō recipientia doct̄na bonorū moz
sicut aper pluestris quēda aut pacientia
timida sicut auiū et quēda carentia auda-
quasi semper p̄rita sicut lepus quēda aut
astuta sūt sicut serpens qui plus ledit a-
stuta quā astuta audacia et quēda fortia
audacia largā nobilia et magna sicut leo
quēda fortia pluestris et astuta sicut lupz
qui et astuta et fortitudine nocet quēda
aut ingemosa et in puaz opacom sicut

5
volpes que ad puā conitit ingeniuū que-
dam aut sūt vana ad quosdā et aquibusdā
applaudenda sūt tamē ex vana em̄ om̄s
in vadit anteq̄ discernat et p̄ca remittit
et applaudit dms̄ suis quēda aut sūt man-
sucta cito domesticabilia sicut elephas et ad
vana et obsequantia sicut abalis sicut anser
et catus Sed de turpi p̄ctatōe nullat
verecūda nisi homo et q̄ de calyō dī q̄ vere-
cūda sūt est dictū idē q̄ at sūt hnt pas-
sionē que verecūda ē quēda aut sūt amā-
tia pulcritudine sicut p̄uis et idē in cōspu-
tōpate gradu mēdit ne maculet et dīd
ē pulli hūmefactus totz et pollutū aliq̄
moitū q̄ pollucōm sustinē non valens in-
ter om̄ia alia discretiūd intellectū plus
h̄ homo Multa tamē alia aialia retinet
memorias corp̄ q̄ vident et addiscūt sed illa
memoria q̄ ē ad remissionē nō ē nisi in
solis hōmibus et ē pars d̄ma mēis ut
dicit plato in suis aut narrabimz disqui-
sīt et singularim om̄es mores om̄ aialud
et modos regimīs vite sue et subtilabimz
cōsideracōm eā corp̄ magis quā h̄c fe-
cerimz quia nō diximz nisi vniuersaliter
de ist̄ **Capitulum q̄rtū et ē digressio
declarans p̄dm quid ē regim en vite
in animalibz :**

a
ad faciliorem aut intelligenciā
corp̄ que de regimē aial vite
dicta sūt oportet sicut q̄ n̄
aial perfecte om̄s p̄cipat̄ re-
gimē vite nisi solus homo perfectus et re-
gimen vite est p̄dm p̄tes honesti et ad fieri
felicitatē Est aut regimē hoc sicut ī cōspu-
h̄ declarari mēbus in quibus queri felicitas
indamo videlicet p̄dm domo dispositoz q̄ v̄o-
nomia grece vocat̄ et in civitate p̄dm q̄
gūa officiorū et timidū dispositoz et h̄c co-
tendit ad p̄vitas et naces p̄dm q̄taoz
et dispositoz ita q̄ monarcha regimē corp̄
fiat Aliq̄ aut habet senatū s̄ guber-
nantē aut ead paciores induciat ut p̄ta-
te dignitate q̄ tres vrbantates s̄ multi-
tudinis q̄metes dicit agreas monarchia
p̄ma et aristotia 2a et tymocracia 3a
fit aut hoc regimē legibz et dispositoz
officiorū et p̄donitate personarū et q̄-
tate mitorū et negotiacōm Tercia q̄ re-
gis dispositoz vocat̄ grece monarchia in
qua homo plus viuit separatus ab alijs

ut maiorem sapie et contemplati possit dicit
operam admirabiles querens et mirabilis est
et ex hoc delatōes habens pias et firmas
quibus nihil est contrariū In his em consp
tit felicitas contemplati Tribus aut hys de
seruit ea q̄ vocat et hys subiacens passioes
virtuti morali opera aut dirigens ad equi
tatem in se hinc nalis sue potuit et intell
tid regens recta rōe que mediu e virtut
intellectualis dualia ergo regmen vite ph
tipanciu nō pncipant ipm nisi p dū imitat
mediu nō e pncipiu suar opacoem hnt
vite sed quōd nō mēdātes ad virtut plēz
sicut turtur et palūbus imitant capiatem
anser aut et talus vercaudā leo libalēz
et hīcōz et fortitudinem Similit̄ aut nō
faciūt ea q̄ faciūt ad finem felicitat̄ dōz
que e habundancia dōz et familie neqz
ad finem felicitat̄ ciuiliū q̄ e gubernatio p
fecta neqz ad finem felicitat̄ mōastice que
e contemplatio vitat̄ firma rōe pua et
admirabili eiusde delatōe sed q̄ pudent
sibi domū aliq̄ nō pudent habundāciā
domus sicut volpes p̄ ptem hē curā vto
noīce quod videlicet defendant anocimēt
exīstēt et ptem nō hē mētēz videlicet
sufficiēcia ex diuitiis mōmo repositis
aliq̄ aut in mutāt mōzq̄ vconōmicā
sed nō i fine sicut apis et fōmca q̄ et
faciūt casās et replent cas thesauris
suis sed nō referūt hos thesauros or
ganice ciuitate alioz desinat dualud
sue sint cad p̄e cū ipis sue mōuerfa
sint p̄e ab ipis vni em exāme apū
aut formicā nō desuit maliq̄ aliq̄
sicut habundācie p̄m tūciōz hōm̄ p̄i
hīuicem desūit ad regendas ciuitates q̄
gentes Ea aut que ciuitate imitant
agregant totā gentē sue speciei nō q̄icat
ad mūicem opera neqz distribuūt sibi mōi
tem p̄b luāā neqz legibus edictis regūt
et gubernant nec finem felicitat̄ atten
dunt sed imitant ciuitatem in hīcōe cō
gregata et defensione qui sicut grūs et
anas et sturns p̄pter quod decipiūt auu
pibus talia q̄alia p̄tias e quibusd̄ p̄ci
sue ambus vel ymaginibz aliud mōta
rectā p̄tā adueniūt ad cohitand cū cas
et in recessibus occludūt sed simul existē
defendūt se ab accipitribz et aquilis

aquibus solitūe cōtra se defende nō
pnt p̄e vides anates et aues aquaticas
latis et ymbūales pedes hīcōs visa aq̄la
cōgregat̄ sit māz et ad impetū facit ad
recipiend̄ dīso capite sp̄ergentes aquas
in facie aquile p̄sibent accipit̄ Similit̄
aut p̄m ad p̄libet impetū accipit̄
conp̄mūt maere et vento alay quictas
remouent accipit̄ et subipos descendēs
accipit̄ op̄mūt stercoibz ipas et illmit
ata q̄ app̄mquād nō p̄t Si aut regem
hnt nō nisi p̄dū aliquod regni imitant
gubernacula em grūs virgilem p̄mūt p̄p
q̄itatis custodiā apis egrediens acasa
st̄cipit sicut coruū alay quocat et cū
arege leuato omēs sequit̄ et querūt nō
uam hīcōz in qua casās construunt
et thesauros mellis reponat Sed nō
q̄icant cū alio exāme maliq̄ q̄itacōe
opid aut distribuūt dampn nec luāā n̄
maliq̄ p̄tate se hnt ad p̄ntes aquibus
coerūt Similit̄ aut dualia q̄ virtute
imitant que sint regis vite elementa
et p̄nā nō imitant p̄tē vna em
vitem imitantā negligūt alia et vū
imitantia mōstioz subiacent passioem q̄
vitiū opponit sicut cōmū op̄o mōdo vī
causa leo liberalitatem et magnāntēz y
mitat̄ et fortitudē Et ad liberalitatem p̄t
de p̄o et habundācia q̄icare et in hoc gau
dere ip̄e q̄icat p̄cedd et iō p̄tias p̄fiso
tyrāmi cū liberalitas sua q̄ q̄itacōe vti
ad huc aut magnā et fortis existens
subiacet viciū fortis aut grad boni maḡ
mōdit et amat et p̄e facile e viderē
in omibus aliis Et aut inuicem mōz
attendit est q̄ nō agit acty regimē
ap̄mū libere s̄z nō impulsū p̄pter quod in
te et rōne et mōmā mōz q̄ alia p̄tapa
cia melius hnt regimē vite sicut apis
q̄ mōstio mētē et parū h̄d mōmāle et
mūltū mōz q̄ leo vel ceruus et tamen
mūltā regit vconōmicā et monarācia
et ciuitate In quibusdāz quidē anā hō
mōdit est et quasi nullā disciplinē p̄ sus
ceptibilis in qui opant s̄mō regē sicut
formice q̄nāz aut p̄ senes p̄p̄tencia
tū regē opant sicut apes Reges aut
hīcā aliq̄ hnt regem anā q̄stend
sicut apes q̄d em q̄titas corp̄is mōdicat

perfectus est in suo genere hoc animal et ideo
 debere ordinare alias et impare eis aliquid
 aut constituit rex et deservit prout in
 ipsis hoc equat pfecte p m v r i b i s a u t e t i d
 no e m eis uicibus regis nisi q tpe an
 aut necesse e dormire aut dirigi involatu
 ppter quod noctibus custodire hnt custodias
 vigilas noctu et in volatu ducem ppter q
 dicitur ordine leato volare debent

**Capitulum quatuordecimum de membris animalium secundum officia
 ipsorum que habent in corpore**

Edentes aut adparant ad huc
 vlti tangamq membra animalium de
 terminantes officia quibus se hnt
 adinuicem dicamq igit q oia aia

lia quoniam in hoc q hnt duo membra per q
 saluat suba mduidualis apoz quoz vnu
 e membru perquod recipit nutrimentu Et ho
 e os aut aliud sile ori 2m aut e membru
 in quo retinet nutrimentu et expugnant et
 expoz manete in membro illo hndu nutrime
 tale corpore suoz ex hoc vocat stomachu
 aut aliquid lato et dicit stomachu existens
 ista tame duo membra in diuersis animalibus hnt
 quoniam et dicit sed mas quos dicemq
 postius p m aspectu videlicet figure apoz
 et augmentu et diminuoz et quoniam et
 qualitate et p m Comitant aut i m bo
 zo quod e membru in quo vadit in pcessu
 missu et hoc e venter q post ingressu
 cibi in os mittit mventre et transit per
 ipm Superfluitas aut que sepa aibo in di
 gessa malibus et duplicis generis Est est
 gnale q omnia alia q distinctio hnt membra
 recipiens et colligens et emittens superfluo
 suam hndam hnt etia membru recipiens
 et recolligens et emittens superfluitate
 sciam sed no gnt Nam aial hnt vas re
 cipiens superfluitate sciam Non necesse
 hnt vas recipiens superfluitate hndam co
 q superfluitas eius hndam in mstet et e
 mittit ad superfluitate sciam sicut aues q
 non hnt venter que e receptaculu hndam
 superfluitate ad me q aial hnt venter hnt
 venter sine in fiore aliu et no ome hnt
 venter hnt etia venter ad huc aut ome
 aial hnt semen gnatis gnans ex se aliud
 sibi in forma et spe pte aial hnt membra que
 mens seme suo qd vocat vas semariu

sed hoc differt in mac et femina ppter qd
 stend e q ome masculinu nigne aialid exis
 gnar in euendo semen suu in sua femina
 femina aut non ead sed emittit de se
 semen in suam matrem In venter aut aial
 de quo aduc no apparuit mas uel femina et
 hoc e aquilla Dhuc aut ome aial hnt p
 men et gnans ex se filios hnt membra quoniam
 ra creatura sua ad qceptu et p m filioz s
 her membra dilieritate hnt m p m et quoniam
 et sicut p m et alia in speliu diuersis animalium
 Quiddam em feminas hnt matrem p m vera
 matrem vnu quedam aut hnt membra quod hnt
 matrem matrem sed no veram matrem ipius hnt
 igit membra sunt que uel oibus animalibus
 quoniam matris aut plurius cap Et q her
 aut saluat ee mduidui aut p m et sine
 p m v m quia em ome aial e sube hnt
 de et em co calor dissolues suban hndam
 apus et calor ipius aels accustant et
 calor qui genatur amotibus eius coadiuuas
 addissolues no no saluat aial aliquid s
 nutrimento Soma ex dicitur in hnt demit
 mento q no mittit aliquid nisi in quo est
 aliquid p m m p m q potentia mitti
 aqua em q em e hndam no nnt sed vnt
 nutrimentu Opportet ergo ome aial habe
 nutrimentu p m et receptaculu nutrimenti
 p m Non aut oportet ome aial hnt nutrimentu
 hndam aut receptaculu nutrimenta hndam
 aut non saluat in suo ee mduiduo oportet
 saluat per gnatis et non est gnatis nisi da
 rent membra gnatis quoniam Et io oportet
 ome animalia hnt vasa semariu et qceptu
 et p m que diximq per hoc igit p m p m
 mduiduo amplius aut genq quod hnt subm
 p m quod subm m ai est sensu tactus
 ppter que aial e aial et oportet q in eo sit
 aliud membru in quo sit p m in m m m m
 et sicut in medio tactu et hoc quide me
 bra no hnt nome que quod p m vna vna
 quoniam oibus membris animalium in quibus e
 tactus Et in multo quoniam et mono noie
 et toe sed malys est aliquid simile illi q
 no hnt ai noie eius neq hnt ipius noie
 plena et conuocata vnu ad huc aut in
 oibus e hnditas q e subiectu vna q
 in carnet aial aut qn vna m m m de
 struit aial et fenestit et tendens ad car

A rupam paut m libe de ca vite langior
pbarid est et oportet q meis sit etiam me
bnd mquo pmo aggregat illa hnditas et
decurrit per mebra ceta her aut hnditas
m mltis aialibus pfectibus e sanguis
et m alyb unoy per fectis aut aqutatis e
alia hnditas q e loco sanguis paut vne
e hnditas dracois et rucele anperz et
e malys hnditas no completa pallida q
declinat ad aqutate paut vna quod est
raialibus Resimetes igit dnm q oes
sensu mquo carant omd alibus est tar
tus et paut m medio et m strumeto est
aliquo mebroz plud m carne em uel m co
quod e simile carni est paut m medio m ner
uo aut sensuo e paut m strumeto aut
co quod e simile neruo qn sanguis em e
m carne et neruo. In alyb aut pignem
no hndibus est m mebo pporconat carni
et neruo et similibus eis pporcone virtu
tis actue que e meis sed gualiter appor
tet q sensus apte sit m mebro simili non
e utrogemo qsta em e virtus pessima
pessimo aut et receptm maialibus est
mebro simile et dissimilia non pautunt
non per passiones plud virtutes aut o
patue que alio noie motue dicit cu sit
magis actue sue magis m somalibz me
bris que sunt mebra distia paut m ciso
et m ciso tibi masticatio sue mollias ita
virtus moues ad her opa dentes m ciso
res et molares e more paut m organo
q complet opus eius et virtus mouedide
lato ad lond e impedibus q licet i neruis
motuus sint hndi virtutes tamen no aplen
opera coz m per mebra organica distia
Est aut virtus her etia malis anid et m
diuersis alyb mebo aialid pcessud motu
habentia Adhuc aut m quibusda aialibus e
sanguis paut m hndi et equo et ceteris agre
stibus pfectibus omd em agresta a
tarentia pedibus omd aut hndia duos pe
des aut quatuor fm hndi aliquid sanguis
plus uel nng et pccapne ita corda apoz
In alyb aut non e sanguis paut i apibus
et vespis et marinis quibusd paut i p
pia et karabo q e locusta mais vocata
aput nos et m omnibus mltipedibus ptes
qz quatuor pedes hndi. Oportet

em nos no latere q paut diuina mebr
quodam p similia et her sunt raiida p
fectis sanguinem hndibus paut est videlicet
et cartilago neruus corda ligametu arteria
pammiculus vena q mebra m voluit et
taro q supplet vacuitates omd aut mebro
cuilibet aialis hndi virtutem nalem perquod
complet suu mimentu et hndi virtus quatuor
opaces admmq hndi q sunt mimentu q
venens attrahit et attrahit rectificare.
Et rectificatio pbi mquo mebro mquo e
vna et id quod no e queniens nec recti
ficat paut apte copellere. Membrorum aut
diuisio virtutes hndi e per quatuor dras
qm aliquid e virtutem suspiciens et mala
refundens paut cerebrum et epur cerebrum
em virtutem vita et caloris virtute et
pnt suspit a calore et similiter et sunt
transfundencia ead virtutes suas mala ce
rebrum quidem dat sensu et motu sed non
absolute sed m relatione ad cor paut m se
qualibus ostendet. Epur aut transfundit
mimentu virtutem ead no absolute sed m
p appateticos licet galienus volit q ta cere
brum quid epur absolute malas suas trans
fundant virtutes sed de her no m pgnabz
differet anobis. Suscipiens aut et no dat
est pntis moq atia mebroz et cali mebroz
m omi ali sanguis hndi e caro. In hys aut
q sanguinem non hndi e id quod loco et
vite carnis est habet aut eund mod ad
m molliibus que et os induris mebo her
em due virtutes m corde et epate m gnao
pncipio simue per quas subsistit et illo
m eis quiete manent et non mstrant
absus aliter alij mebro hoc tamen no n
acorde si omd conficit pccata p appateticos
sed galienus dixit hoc etia fieri ab
epate et nos ostendit m sequentibus quod sit
pmo acorde a r ab epate quida tamen
antiquissimoz pphoz qui anaxagora vni
tati p diuinit her mebra virtutes suas
hndi ascriptis et m apis quiete casd et
ideo pntis astos mebra cadunt mala pte
diuisioms que e tertia qui pntis casd suu
suspiciens neq dancia virtutes aliquas
sed tamen hoc mebro no queniunt virtutes
aialid quia in quolibet cozpe aialis p
e vnu corpus qta ead nre e vnu ce

aliquid membrum in quo esse principium alia
 secundum esse et virtutes et ideo non potest esse quod
 dixerunt quod aliquod sit membrum necque suscipiens
 necque datus virtutem habet. Sicut enim habet in
 ordine omnium quod omnia recipiunt a motore primo
 motus et esse ita necesse est esse in omnibus mem-
 bris cuiuslibet animalis quod omnia membra reci-
 piunt calorem et vitam et virtutem ab eo
 quod est causa et motor primus in ordine omni-
 stans membrorum et divisio ergo membrorum
 que quadrumembris fuit secundum antiquos tri-
 bus esse ostendit ut sit membrum et suscipiens
 esse datus virtutem et sit aliquid suscipiens
 et non datus et sit aliquid non suscipiens
 ab aliquo quod sit in terra corporis sed datus om-
 nibus et hoc cor licet Galenus dicat quod susci-
 piat ab epate inimentum et virtutem motus
 hoc omnia inveniuntur et ut in scripturis erit
 manifestum Nullum autem esse nec datus nec re-
 cipiens sicut et in mundo non est aliquid quod
 nihil aliud a primo motore suscipiat has autem
 tres diversitates omnia necesse est provenire a tali
 per rationem quod in diversis amplius in omni
 animalis prout et magno augere sit generis necesse
 esse duas alias diversitates membrorum scilicet
 quod quedam membrorum sunt per principalia et
 quedam secundaria principibus membris defluentia
 et principalia quidem sunt que operantur salutem
 individui singularis aut salutem speciei et
 aut que operantur salutem individui per se
 Cor quidem aquo fluit virtus vite et cere-
 brum aquo fluit sensus et motus sive virtus
 sentiendi et movendi in relatione ad cor et
 epate aquo iteque per receptos quod haurit a
 corde fluit virtus nutriendi propter quod quod
 stat hęc tamen non eque principalia esse sed cor
 esse primum principium aliis et ideo in his sit
 in specibus celestibus est primus motor mo-
 tus hic enim compositus est compositus et mo-
 bili et quicquid alij sunt motus moti vir-
 tutes movendi accipiunt ab ipso primo quod
 posito motore moto et virtus cordis est
 sicut virtus lunis solis cui applicant omnia
 alia et accipiunt virtutem ab ipso et tunc
 prout per agere suas operationes quod autem non
 accipit aliquid ab aliquo alio propter quod
 est apud Pythagoricos sol cor celi esse dicebat
 eo quod ipse celi dicitur esse magnus animal hęc
 autem membra in se et in forma sunt motus

animalibus perfectis Quales autem sunt membra
 correspondencia hys que suppleant vires corporis
 Sed quia animal nequaquam saluat et generatio non
 per generatio non necesse est esse quod principale
 quod operatur salutem individui spermati-
 bus animalis secundum quosdam virtutem formam
 imprensam et hoc est quod vocatur testis sive
 vasa seminalia Sic ergo cum tamen per operationem
 animalis in individuo suo nihil videlicet et
 forma secundum genus quod est vita et sicut dicitur
 constitutus que est sensus tamen membra que operantur
 ista et deducunt corporis animalis vocatur principa-
 lia Epate quidem sibi in se et cor forma
 vite que est generatio animalis et cerebrum sicut
 sensus que est dicitur operans animalis Species
 autem operatur propter quod per generatio omnia
 animalia et hoc non potest esse nisi virtus for-
 mas animalis conferat sibi cognante et
 hanc operatur in relatione ad cor testis
 alia autem sunt membra istius animalis sicut
 defluentia sed hoc non adeo sit prima parti-
 cipant ab omnibus generatibus animalibus Sed in
 omnia necesse est habere aliquid eis simile Minus
 trancia autem dividuntur in duo genera quod
 ministrant quando id in quo membrum princi-
 pale operatur et quod ministrant defendendo
 id in quo membrum principale operatur et sicut o-
 peratur ut per generatio dicemus quod cordis minister
 epator est pulmo qui operatur ei sicut et minister
 deferens quod operatur est arteria
 sicut deferens vite a corde in membra cere-
 bri videlicet minister epator est quod parat
 ei inimentum sicut epate et alia ministeria
 sibi inimentum deferens autem id in quo opera-
 tur est cerebrum et nervus deferens sensum
 et motum per totum corpus Epate autem
 ministrat epator est stomachus et in facie
 deferens id quod epate operatur est vasa tes-
 ticularia autem minister epator est vasa se-
 minalia per que ministrat spermata sicut for-
 te cerebrum et alio modo totum corpus mi-
 nister autem deferens quod in testibus operatur
 est est vasa ista autem membrorum modi
 sunt in omnibus animalibus eo quod cuiuslibet eorum
 per se patet sicut quot modo comit aliquid et
 amplius autem in omnibus animalibus tres in-
 venimus membrorum duas quod in omnibus animalibus
 quod sunt membra operantia esse animalis et
 quod sunt que non sunt in ipso nisi propter

auxilium istorum quedam sunt que vniuersaliter
faciunt ad peccans aut e aial quodlibet in
ynapale sicut dicitur que sicut ad ee aialis
compleme et pfiat oparces dupliantia
aut tanad sunt que recata p in alioy auo
ilud sicut pulmo ad euentatoy cordis in sug
hntibus Et lacmale ad salutem oaili vnaq
aut istoy habet quod sud est vnde mi
trit satis complet nutimenta sed auxilium
prestat tercie et qite digestiom quarid neu
triam complet

Capitulum septimum de modis generationis animalium in vniuersali

1 Inuestias ead aialud est penes
modos gnacois corp qm quedam
corp gignit oua et quedam gnant

vermes mcoptos sicut apes et formice
et pediculi qui gnant lentes et quedam ge
nerant aialia et quedam gapiunt quidd oua
et paca puit alud ad testis ouay illa no
que gnant alud sicut hamo et equus
et omne pilosid atat sicut pt maximd sicut
agreste sicut que sunt magnoy copoy
de gne marmoz vt delphing et cetoy
gna que aquibus balene vocant et in ro
mari quod oceanid tangens angliam et
germanay et gallia duoy gni in veme
quoy vni h' os ad sugend sicut murena
et hoc habet carnem meliorem Et altero
h' dentes magnos ad mastitand et hoc
h' carne vna bono alia aut aialia auat
et vermes facientia nota p quedam ead
ut dicitur gapiunt oua et paca paruit ge
nerant vermes quia oua in ventribz corp
mutata p ad vermid figurd sicut pistis
maxim longy qui vocat calene et vry
pa que aut gapiunt et paruit aialia p
similia ad testis egredientia de vtero p
p sicut vype magne quedam longi corp
quoy nis magnus e in vtra oceanid a
quilonarem in vtribus estome et osile vt
dicit Sic aut genant marmoz quod
carent figura auid licet audiat per qsd
cannales sicut delphing et pistis longus
valde qui calene ab aple vocat Sed dnt
in situ canale illud q in delphimo est pos
tius incipit et in calene e in fronte
quedam aut calud marmoz hnt figurat
aurid et sunt discopre extra i capribz

sicut sicut pistis longy qui de kelon et
pistis qui baro et ille qui halam vocat
Cum aut dms aialia ouana no vocant
ouid m' illud quod genat pullid coparce
alba p'ud eius quoddam em ou e mania
radicalis pulli in duo format quo etat
quo usq complat in egrediend de testa
ou vermic aut dno quod ex toto quide
cepto format motu sed postea complet
ad figurd p'cessu epis Simile aut vato
quod ex toto conceptu gnat in totid sicut pi
enti in spe et figura complet stat vt
genant et adporet aut sicut q sicut
dicitur quedam ee aialia gnantia sicut p'ia
gnacoe conapuit p'us oua in sua mure
et q' p'ficiuntur in vtra m'p'eglacoe sicut sit
ex eis sicut vermi et q' p'it vermis e
spe aliquo gplet et recipit figurd et
foma p'fecta et fit ex eo al gpletid sicut
aial marmid longu quod vocat celety
Quedam aut aialia p'encia sicut similia p'
q excepto sime formato et p'fecto
vomit emittitur et p'ducit sicut sicut in
figura et foma sicut hamo et equus Et
idem e de omnibus sicut similia gnantibus
aduanat aut quedam oua sunt duce teste
et gment m'p' duos h'udoles alid vide
licet et auid sicut amia oua auid
aput nos notay Ego tame iam vidi
aliud galline quod habuit duas testas
vna intra alia et in medio duoy testay
hnt albugine et intra m'orem ead no
fuit m'p' albugo et fuit ouid p'ud totid
cotidie ad mod' spere sed hoc e vni dene
peccat et monstus quidd aut ouanaid
oua sicut mollis teste que e sicut pellis
et humor e in eis est vniq et eius co
lois et talia sunt oua p'ist' q supra noia
vniq qui ceteri uel celety vocat Sunt
aut talia ead ranatoy et p'ist' et ara
neay oua et vermid multoy aialud aut
gnantia vermes quidam vermes mouet
et mead hora sicut nati Et quidd no fa
ciud hoc m'p' post aliquos dies sicut ver
mes sicut ranatoy et apu et delph' omnibus
dueritatibus exequant in suis ead vone
subtili cany assigntes om dnoy Sed q
hic sciend e q hoc e omne quod gnatur

ex humido spermatico h[ab]et sic generatio[n]is s[er]u[er]e
 et virtutem sive illud humidu[m] sit in utero
 sive sit in ovis hac aut humidu[m] s[er]u[er]e q[ui]e
 tam virtus generatio[n]is n[on] e[st] in se h[ab]ere et p[ro]p[ri]e
 etatem masculi et p[ro]p[ri]e d[omi]n[us] femine h[ab]et
 aut virtutes n[on] se oportet ip[s]i q[ui]nere
 sicut d[omi]n[us] i[n] libro de vegetabilib[us] generat[ur]
 em m[er]ito e[st] actiue virtus masculi et g[er]m[in]at[ur]
 i[n] eo passiu[e] est virtus femine et sic de s[er]u[er]e
 rasei s[er]u[er]e duo coagula videlicet quod facit
 et lac ex quo fit caseus ita duo s[er]u[er]e s[er]u[er]e
 de s[er]u[er]e g[er]m[in]at[ur] Spermata quide[m] v[er]i facies
 et sperma femine s[er]u[er]e coagulata et
 figurata et forma et hec duo s[er]u[er]e p[ri]ma
 p[ri]ncipia generatio[n]is p[ro]p[ter] quod humidu[m] sper
 maticu[m] sufficiens generat[ur] om[n]i aliu[m] n[on] e[st]
 e[st] constare ex h[uius] duobus i[n] quibusdam
 aut uel forte i[n] om[n]ibus n[on] e[st] ad esse t[er]m[in]i
 nam humiditatem p[ro]p[ri]e in loco in quo p[ro]p[ri]e
 dicta duo s[er]u[er]e s[er]u[er]e p[ro]mixta et h[uius] est
 mixtura concepti ex quo n[on] i[n]dicaliter
 s[er]u[er]e materialiter s[er]u[er]e quedam p[ar]tes eius et
 hoc est in animalibus generantibus s[er]u[er]e similia
 est sanguis m[er]struus i[n] mouantibus aut
 e[st] humo[rum] atr[is] m[er]struus qui vitella vocat[ur] aut
 alius humor aquosus qui loco vitelli ad
 aliud g[er]m[in]at[ur] embrio[n]is est p[ro]p[ri]e in eis aut
 que g[er]m[in]at[ur] vermes est sicut malis ad p[ro]p[ri]e
 aut necessitas talem ad e[st] humo[rum] in loco
 op[er]ationis duos spermaticos q[ui] aliter deficiat
 conceptu[m] non h[ab]et m[er]m[in]at[ur] h[uius] ergo i[n] h[uius]
 humiditatis n[on] h[ab]et sic in vni[us] loco re
 dact[ur] ex humiditatis duobus quaru[m] vna
 actiue altera aut passiu[e] g[er]m[in]at[ur] formant[ur]
 anima p[ro]p[ri]e m[er]bra p[ro]p[ter] carne[m] et adipem
 p[ro]p[ter] quod humiditate p[ro]p[ri]e deficiente
 in qua e[st] vis formatiua corp[or]is n[on] p[ro]p[ri]e reat[ur]
 s[er]u[er]e tr[an]s[er]u[er]e Sanguis aut[em] qui attrahit[ur]
 in nutrimentu[m] embrio[n]is e[st] duplex virtute
 et duplex in s[er]u[er]e aliquid est sanguis p[ro]p[ri]e
 virtutis spermaticis qui induit virtute[m]
 aliu[m] spermaticu[m] eo q[uo]d aliquid humiditatis sper
 maticis manet in ip[s]o et q[ui]s g[er]m[in]at[ur]
 dentes p[ro]p[ter] quod in etate v[er]u[m] p[ro]p[ri]e
 reat[ur] ex p[ro]p[ri]e et in etate remota app[er]t
 mata in quo virtus p[ri]ma g[er]m[in]at[ur] a sanguine
 euanescit n[on] reat[ur] Alia aut[em] pars
 sanguis duplex uel triplex e[st] substantie

et ex p[ro]p[ri]e quide[m] ap[er]t sanguis genera[ur]
 caro q[ui]e s[er]u[er]e v[er]u[m] i[n]tebrat[ur] p[ro]p[ri]e et
 in s[er]u[er]e et h[uius] i[n] s[er]u[er]e et effluit et ab
 r[ati]o reat[ur] ex aquosa aut p[ro]p[ri]e eiusdem
 sanguis uel humo[rum] uel humo[rum] ab aliis ge
 nerat[ur] adeps et p[ro]p[ri]e et h[uius] factus
 in s[er]u[er]e et effluit quod ap[er]t caro alie aut
 p[ro]p[ri]e sanguis n[on] s[er]u[er]e vere aliquid sanguis
 aut humo[rum] ab aliis s[er]u[er]e s[er]u[er]e et i[n] p[ro]p[ri]e
 eius q[ui] non trahit[ur] ad g[er]m[in]at[ur] aliu[m] p[ro]p[ri]e
 animalis s[er]u[er]e collat[ur] usq[ue] ad p[ro]p[ri]e expellit[ur] ad
 nato in utero in p[ro]p[ri]e uel exono in
 teste Similis aut[em] virtus e[st] i[n] m[er]p[ro]p[ri]e aliu[m]
 et cordibus q[ui] m[er]bra p[ro]p[ri]e nata s[er]u[er]e alia
 m[er]bra formant[ur] carne[m] et adipem p[ro]p[ri]e
 duplicem s[er]u[er]e ap[er]t et expellit[ur] fecem
 sicut d[omi]n[us]

**Capitulu[m] septim[us] de d[omi]n[us] animalu[m] sumpta
 p[ro]p[ri]e m[er]bra p[ro]p[ri]e motus**

Et aut[em] adhuc d[omi]n[us] animalu[m] pe
 nes m[er]bra motiua sumpta q[ui]e
 quedam h[ab]et pedes quedam aut[em]
 non pedes aut h[ab]et aut homo et m[er]bra
 volatilia bipedia vocant[ur] quedam aut[em] por
 pedes h[ab]et vocant[ur] quadrupedia sicut
 equus taurus et similia quedam aut[em] p[ro]p[ri]e
 q[ui] quatuor pedes h[ab]et aut polipedia dicit[ur]
 sicut vespa et apis Et aliquid i[n]uenit[ur]
 duo pedu[m] sicut quedam spes vermu[m] in
 trancu[m] duo aut[em] s[er]u[er]e genera vermu[m] et
 et inter has s[er]u[er]e quedam h[ab]et sex pedes
 et quedam octo et quedam decem et sic usq[ue]
 ad viginti et ultra illud n[on] ap[er]t nos
 n[on] e[st] i[n]ueniatis m[er]bra pedu[m] animalib[us] Sed
 hoc obstat n[on] q[uo]d i[n] om[n]i animalib[us] pedes pa
 res constituit vni[us] contra vni[us] motu[m]
 lateri ut equalit[er] portet p[ro]p[ri]e corp[or]is
 vno aut[em] pede nullu[m] animal g[er]m[in]at[ur] moue
 potit q[ui] n[on] ambulat i[n] p[ro]p[ri]e leuato p[ro]p[ri]e
 et p[ro]p[ri]e Et ad leuaret[ur] pes nihil por
 tarer[et] corp[or]is et ideo tunc cadet Et i[n]o falsu[m]
 e[st] q[uo]d dicit[ur] quod d[omi]n[us] de monopodibus et q[ui]e
 dicit[ur] q[uo]d vadit saltando nihil e[st] q[uo]d talis
 motus non p[ro]p[ri]e e[st] g[er]m[in]at[ur] p[ro]p[ri]e s[er]u[er]e i[n] mor
 dinationem et difficultate[m] Ad huc aut[em] ad
 pes decur[er]e ad p[ro]p[ri]e corp[or]is oportet q[uo]d pes
 fortis sit et leuis resp[er]t corp[or]is quia
 s[er]u[er]e grauaret[ur] duplici onere ip[s]o videlicet

et corporis non gimus sustinet portatione
et per hanc rom patet qd e absurda falsitas
q dicit de magnipedibus hominibus qui pede
se cooptant ab imbribus et sole sicut scribit
in mappa mundi pedes aut no hnta sup ml
ta natalia et hec dmerficant in summetis
sui motus quod vocat ala qm et ppe vocat
pna et plura qum illor sup que habent
quatuor alas hnt em duas in facie hoc e
mantoi corporis suoz quod est venter et
pectus vna quidem alam supus et altera
in fuis inuente et illa quidem que e antiq
illa est due ale simul stantes quard vna
reflectit ad vnu latus et alia ad alteru re
flectit illa aut que e in fuis in sacro pe
dis no e msi vna mfiar aut hnt similitur
duas alas vna ante que e simplex et
altam po in sacro darsi et habet caudam
p gubernaculo illa aut q e antiq in facie
pectus eius bifurcat ppter hoc q ibi
pistis pmissus est et non p e in medio
ala ne impediatur vertebra ale capacitatem
ventris et ai sit mona pte flexa optuit
q m altera ptem similitur alia flecteret
quia aliter si respiceret pistis natando se
navigatur et non m altera talis aut pistis
e in ma gregor qui vocat archelimo et
alius qui vocat lacerat apud nos aut ha
bundant tales qm lepus mais talis est
et mutata et multa alij lucia aut hnt qui
dem ordine alar p dymiq hnt in vent
sed no m darsi habet ald ante sed postus
in sacro corporis eius aliquod autem gna
e q duas habet talis sicut omes pistes
longi et struci et leuis corporis sicut eu
teles et hasmorme et qm q vnu e
aqua rapientes sup mumentu quiddam aut
pistes vocati celeti de quibz sup dymiq n
hnt alas omno sicut et amad gencd pisti
u qui snt amplior copoz et plurimud cau
daz pistis em q apud nos vocat ray
multas hnt caudas et e ampli corporis et
no hnt pmas distinctas sicut aliis pistis
et hoc modo ead pecten et pladis voca
mus et pecten q lucta voca et pecten
q voca tumbus pmas no hnt quaz m p
si et retractione moueat sed m autu copo
traxopu snt pmdys sed illis vident
ad gubernaculo ut quia no voluit eas
postoranda et anterioranda sicut pistes

mouent pedes vocat aut istud genus
græce baptemat iste em modq pistis snt
totam qilitatem gnis sui no natat nisi p
amplitudine corporis sui muctendo se et reat
uando mo aduenire mo addarid aued d
aut rana magna max ma qst alas et ai
q an quid snt ampla sed snt amplidib
copo declinat ad structura sicut pistis qui
apud nos vocalre vocat adma aut gna
pistis de quibus vera opio est q pedes
snt natant ad vtrisp sicut omia gna
malactie et ideo ille velox est valde r
natando et vnat vndas ita q sse a
litore in pfundid pelagi Sic aut pape
pedibus et pems natant pistis vocat
archelimo et snt multa genera multipe
dud marmoz que se natant et mouet
Illud aut quod dure carnis est et testaz
ex gne pistis sicut qd di karalo sive locis
ta mais et alia multa genera canoz
pnoz mouent cu sua cauda retrorsu ve
locissime extensione caude et contraccioe
sue replicaco hnt versus sud ventre
sicut si esset motus alar suaz Tenca
aut que est spes cocodrilli moue et natat
pede suo et cauda sua quia illa habet q
dam pmas et eundem modid natandi
habet cu cauda eme quod constringit et
contrahit cauda de mmoi ad manus mau
uando em mo su postus caude vsq maiz
et paca extendendo mpmg aq se vno
et gubernaculo et natat Sed mouendo ca
pauit versus latera gubernaculi facit vpd
m curuando versus darsi vel ventre et
velox ex tendendo vpd pbenit vomi
nauigant sicut et gubernatores postq
aq gubernaculo retrorsu puenientes ma
gno auxilud prestant remigantib Ten
teca aut in cauda sua caude pisti applat
qui agret galabz dicit ille em ad remiga
dud et ad gubernand vti cauda sicut
tenteca Inter volatilia aut que alio mo
uent de loco ad locid quedam hnt plimas
sicut aquila et accipiter et quedam volati
lia q snt rugosi corporis sicut apes et
sibi similia habent alas q vident ee de
suba media in ternam peme et mobi
ne qm snt duriores membrans et se
magis molles et magis tenues que
plime q adherent supitibus pennaz cu

volatibus ead qd volat et habet alas
 membranales sicut vesperilio sicut omne gna
 sua adme aut volatile cuius ala aut peno-
 ra est aut corialis hie sanguinem queatqz aut
 volatilibus sicut rugosi corpis no hnt papez
 omno Adhuc aut volatilibus alia plimosa aut
 corialis quedam hnt duos pedes et quedam
 non dicitur aut quedam serpentes et in ceteris
 opia quos plimqz cybes vocat et sicut alati
 pinguates in aere ad cycomys et illi no
 hnt pedes adme aut alas hntia attribui-
 gem volatilibus ale ergo volatilibus quiddam
 sanguine no hntis sicut membranales et
 non absolute membrane ut diximus sed alca
 eius sunt sub cooperatois duro testeo sicut
 est videre in stanabes quedam aut coopto
 riu hoc no hnt duru sicut quoddam gna
 vespe horu aut rursu quedam hnt duos
 alas tm sicut musta et aliud e gna qd
 hnt quatuor sicut apis genera varia que
 in alucarijs non hntant sed per se mdu
 hnt man uel vmbis picu aut arboru Que
 ruz aut horu hnt in alis quas quedam co-
 operatois dura ossa uel testea sicut gur-
 gillis et staraboris et stabrones habnt
 quatuor alas sub eis Similit sicut et illa q
 in postici parte hnt aculeu ad quo pinguet
 queatqz sunt carent testeo sicut ossa coo-
 peratois et in postici suo carent aculeo du-
 as hnt alas et hnt calced sicut rostro
 longu cu quo mella in mioribus florid
 colligit aut quo pinguet perferanda pel-
 les aliu coquibus sicut sicut musta leo-
 nes et timfcs et tinanuar gna nullu
 aut aialud hnt duos alas simplicia me-
 branales habet aculeu et illa q hnt
 tm duos alas pinguet calced sicut rostro
 quod e in anterior parte capitul suoz sicut
 musta et mustaliones et muste bestiaz
 q dnt cynanne sicut canne Adhuc aut
 omnia alia carentia sanguine sicut mioris corpis
 q ca q hnt sanguine ex reptis quibusdam
 marinis q vocant malacis hec em in
 calidis vndis in meridionalibus maioa
 efficiunt mltas sanguine hntis aialibus q
 alys aut qtingit hoc valde raro et
 qn augmetat magis habitat in pelago
 q in littoribus eius Est aut sicut m lo-
 cis ubi multiplicat aque in spide in-
 fluentes in mare adme aut aialia mo-

tu pcessiud hntia quatuor mabz aut
 pluribus mnt ad motu sanguine quide
 quide hntia per tm mouetur mabz sicut
 homo Nam ipa pmo mnt ad motu pe-
 dibus et manibus et illa us que hnt
 quatuor pedes eisdem quatuor mouetur Et
 pntes sanguine hntes mouetur quatuor
 alis admmqz illa uero que non hnt in se
 alas ead quatuor mouentur eod mo flet-
 tendo alas quo flectunt aialia pedes et
 trura ad ambulat Tunc em sicut volado
 sicut ambulando leuat vna ptem a terra et
 alia partem panu m terra sicut ead ser-
 pens facit cu serpit mpingit em se de
 latere ad latus aialia uero non hntia sicut
 sicut volatilia consistencia sicut grossibilia m
 p mouetur pedibus ~~Illud em coit in~~
 motu suo sicut aial quod dicitur voca latie
 grece aut gurgis Illud em vnt i motu
 suo duabus alis et quatuor pedibus dicitur
 hnt vocat eo q eod die morit quo nascit
 vocat aut aquibusdam effimria aptot
 cand tam Cancer vero qui et karolo octo
 pedes hnt quibz aquali et ordmato mo-
 uent motu

**Capitulu octauu de diuisione aialiu q sunt
 penes gna gna ipoz**

Vnt aut gna gna aialiu vo-
 lantile natatle grossibile et reptile
 Ista em sicut vltia gna quibz diu-
 aial et que in alia gna sub alterna hnt dis-
 tribuit vnt em genus aialis est volatile
 et aliud e gna natatle sicut e gna pntia
 et aliud e gna quod et natat et ambulat
 sicut lupi marini magni corpis tame in
 mris et maribus sunt minores q lupi a-
 grestes et habent vicia curia huius aut
 gnt sunt canes marini et vnt albi mari-
 ni quibus magnus e mris m m aquilana
 oceanis omnia aut talia hnt sanguine adhuc
 aut que gna aialiu quod multa subse con-
 tmet est quod vocat aial dure teste
 quedam em horu sicut sicut quod vocat
 alchim que sunt quedam canes marine et
 quedam horu sicut sicut carabo et eod mo
 omnia gna q continent modos canoz sicut
 id hastacois et apud nos vocat tripa
 et e gna canari puulid et rotidid quod
 ad lara mcedit et no reuorpi nec anag
 Adhuc aut sub ista gna contmet modi
 malacis q etilli quidda hnt dure teste

sicut id quod vocatur tarconoz et torto et
illud quod dicitur cyron adhuc autem genus quod
multa continet est genus aialis rugosum co-
pis tamen nullam aial contentum sub hoc genere
habet sanguinem aialia vero marmia hinc
pedes multorum pedum sunt et quedam non habent
pedes adhuc autem quedam rugosior volant
quedam autem non hec ergo sunt quia aliud
genera alia autem sunt quia corpora propter hoc
non magna genera dicitur quia species multas
non continent Sed quedam ex eis sunt simplicia
quod formalem in se non recipiunt divisionem et
hec sunt species volantes quedam autem habent
diversos modos per formales duas divisiones
sed non habent motum propria prope quod nota sunt
nobis Sed maximum sciendum est quod animalia
aialia que sibi generant similia exceptis
valde paucis habent pilos Delphinus enim
sine generat et non habet pilos Sicut
autem et cetorum quedam species Sed de agrestibus
est generale quod omnia sibi sine generant
habet pilos multa autem animalia aquaticorum
aquaticorum squamatorum quod habent in corpore
dico autem squamatorum maculas rotundas
quod cortibus assilant quod auferunt adhuc
autem genus serpentium est unum de geminibus
simplicibus animalium non ideo quod dividat in
species sed quia nota species subalterna
ei non sunt nobis nota Tyrus tamen et
viperam nota nobis sunt et hec serpunt
et habent sanguinem naturam licet non totus hu-
mor corporis corporis sit sanguis et ista per
squamosi corporis et hinc per dicitur ambulans
abusue dicitur ambulans ad quod recipit
super venas Sed quod in omnibus generant
serpentibus est quod ouant Tyrus autem quiddam
non vocant serpente eo quod antea magna
partem corporis prestat corporis sui et dicitur
quod ipse generat animalia sibi similia Sed hoc
non est verum de serpente que nos tyridem
tamquam et eius carne in tyriace confectam
pamam Sed de viperam sicut in precedenti
est manifestum admodum autem alia animalia pilos
habent generant sibi similia sed non generant
non omnia animalia sibi generant pilos habent
nam quedam pilos generant sibi pilos ut dicitur
in superius et tamen pilos non habent Sed
cum dicimus pilos sibi generant sine omnibus
pilos quia per se et ipse pilos dicantur Spi-

nas enim habent hyrcus utrumque tamen animalis quod
porcum et similitur animal quod dicitur fura quod
animus hoc dicitur modo habet quod quoddam eius pe-
des habet porci et quosdam eius habet pedes eius
dicitur et hic corpus spinosa et vult spinosus
loco pilos quod cooperit ipsum et aliam vult ab
loco armorum et obiciendo eas inuoluet
eas et illi qui venat ipsum ad capiendum Sed
nullo modo indiget eis nisi pedum sit quod quiddam
dixerunt eduxit autem tamen in manu quod in terra
sunt moti qui non generant sibi magis uno pro-
mo Sed omnino quiddam corpus habet formam sibi es-
sentialem quod patet sicut homo leo cervus et
equus et huiusmodi quod generant et non formali pro-
mo sunt duas Sed sunt quedam corpus plus acci-
dentia ad unum genus sicut animal cuius cau-
da intato pilosa et longis pilis ornatam
in non animalia sicut equus mulus et asinus et
burdo et similitur et in volatilibus quod cau-
das plumosas habentes ornatam et ex se
inuicem recipiunt et fauent aia sua inuicem
sicut permittunt animalia pilos caudas habent
omnes autem istos modos narramus hic si-
mone quod et generant et duas istorum
motus postius autem subtilibus considerant
magis quod investigabimus et apprehendamus
hic inspectum et qui voluit tunc considerare
totum hic quod dicitur sicut quod verum est primo
que hic dicitur inquit animalium antipa-
tus enim ea quod dicitur de quod dicitur animalium ut
manifeste dicitur diversitas animalium cum omnibus
accidentibus que accidunt eis posterius et
dicemus eas cum istorum hec enim animalia
est et verum ad suam adquirenda et per
illa est certa et manifestas eius quod
sine intendimus dicemus ergo plus animalia
membra ex quibus generant animalia quod animalia di-
uersitas animalium animalium causat ex illorum
diversitate quedam enim habent animalia membra
et quedam non et ipsa membra et diversitas
animalium que animalia habent quedam habent secundum partem
et augmentum et diminutionem et formam que
est figura et quoniam et duas et alias
diversitates accidentium sicut dicitur in diu-
sombus superius induit
Tractatus 2° lib^o 2° de animalibus in quo agit
de dispositionibus membrorum animalium primo de partibus
hominis manifeste et similibus et quod sunt cetera
corpora.